

น้ำต้นในคลังกลางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
จากร่องรอยจารึกสู่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์

น้ำตัน เป็นภาษาถิ่นเหนือ

หมายถึงคนโท ของชาวภาคกลาง

บางครั้งมีการสันนิษฐานว่า

อาจมีที่มาจากคำว่า น้ำเต้า

เป็น**วัฒนธรรมร่วม** ทั้งในกลุ่มน้ำโขง

ภาคเหนือของไทย และบางพื้นที่

ในประเทศพม่า

นิยมใส่น้ำและพกติดตัวไปที่ต่าง ๆ

ใช้ใส่ดอกไม้ถวายพระพุทธ

ใช้ถวายพระเพื่อสะเดาะเคราะห์

ฯลฯ

น้ำตั้นในคลังกลางๆ นี้ มีจำนวน ๒ ใบ
ลักษณะเหมือนกันทั้งคู่ มีขนาด สูง ๕๑ เซนติเมตร กว้าง ๔๒ เซนติเมตร

คอแดง (ระฆัง)

ลำตัวแบน

ตักแต่งลายเม็คมะยม

มีเชิงรองรับ

▲ การถวายน้ำตั้นตามวัดอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับ หรือบางครั้งเพื่อสะเดาะเคราะห์ให้ตนเอง

▲ หม้อดอกบูชาพระพุทธรูป

▲ คติความเชื่อว่าพระพุทธรูปมีชีวิต จึงต้องถวายน้ำทุกวัน

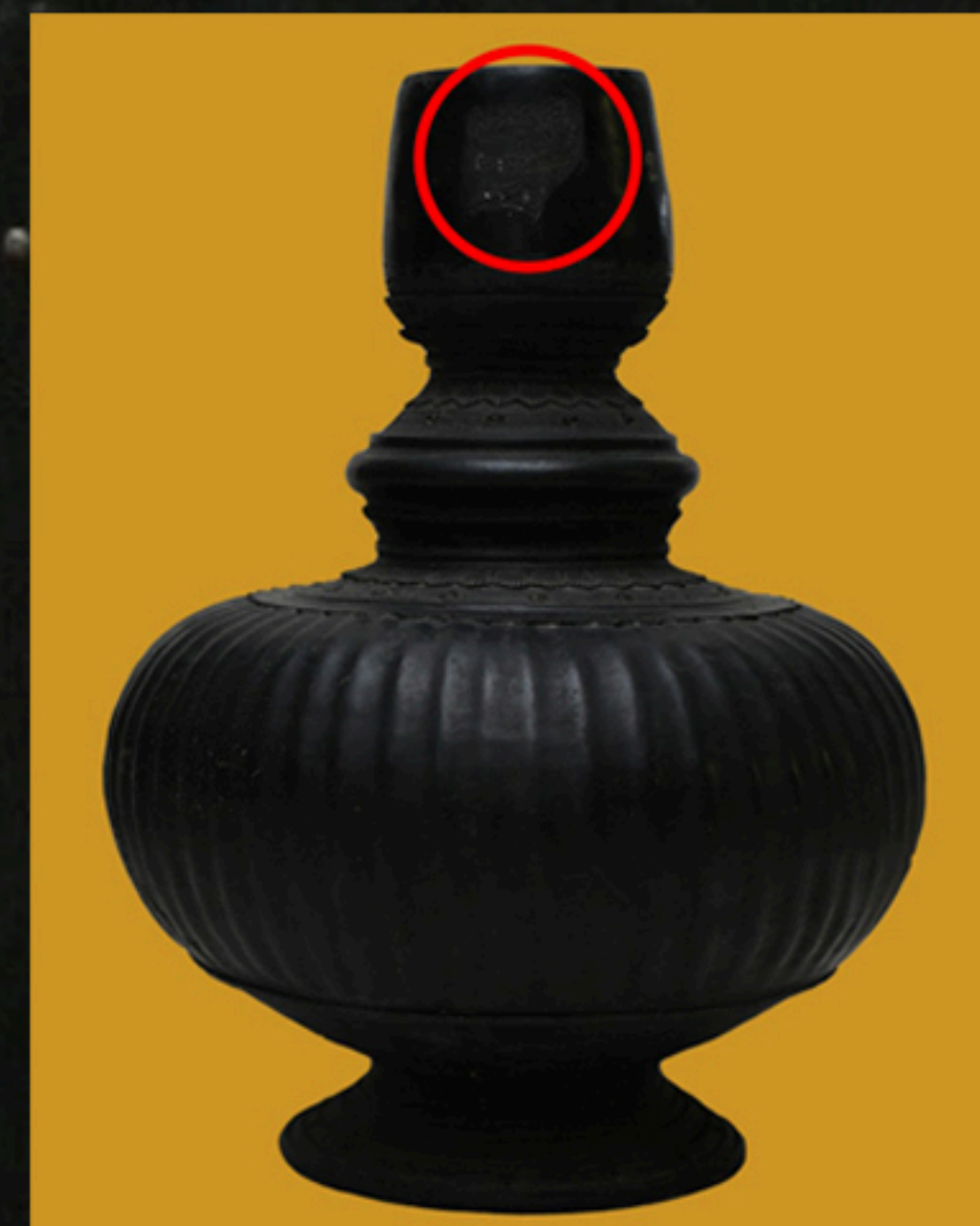
▲ ถวายน้ำให้เสื่อเรือน

กาฬกัณฐะ

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๐

เมื่อทอดลงพระบาท

๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘ ๐๙ ๐๐

กองทัพฝ่ายเหนือ

๑๒๕๐

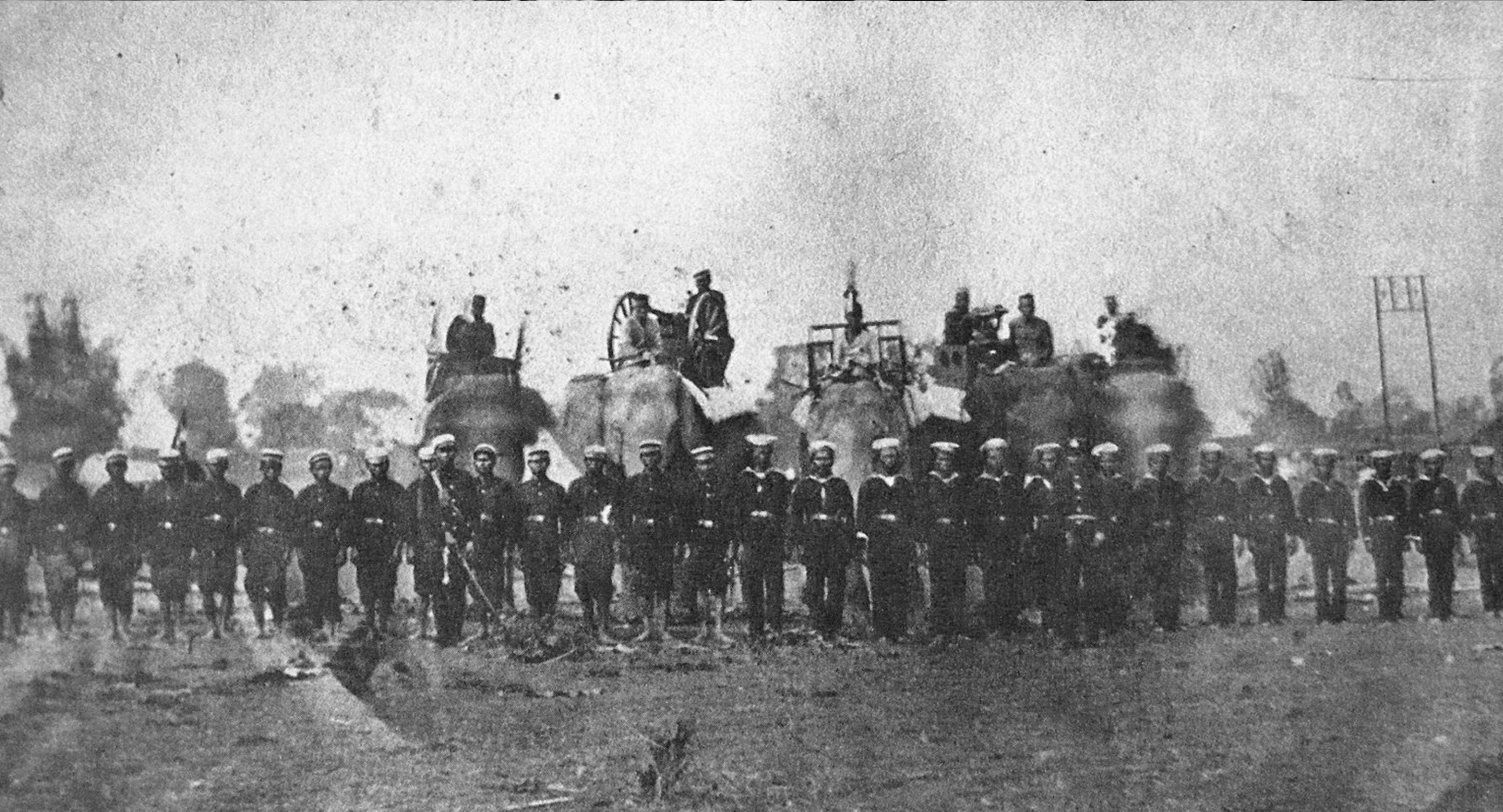
ทำ

เมืองหลวงพระบาง

ศรีสัตนาค

“...หม่อมฉันก็จะขอจัดกองทัพเป็นอย่างใหม่
...จะจัดกองทัพเป็น ๒ กอง คือ
กองทัพฝ่ายเหนือและกองทัพฝ่ายใต้
กองทัพฝ่ายเหนือนั้นหม่อมฉันจะให้
พระนายไวยฯ เป็นแม่ทัพ
...ส่วนแม่ทัพฝ่ายใต้นั้น หม่อมฉันจะให้
กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นแม่ทัพ...”

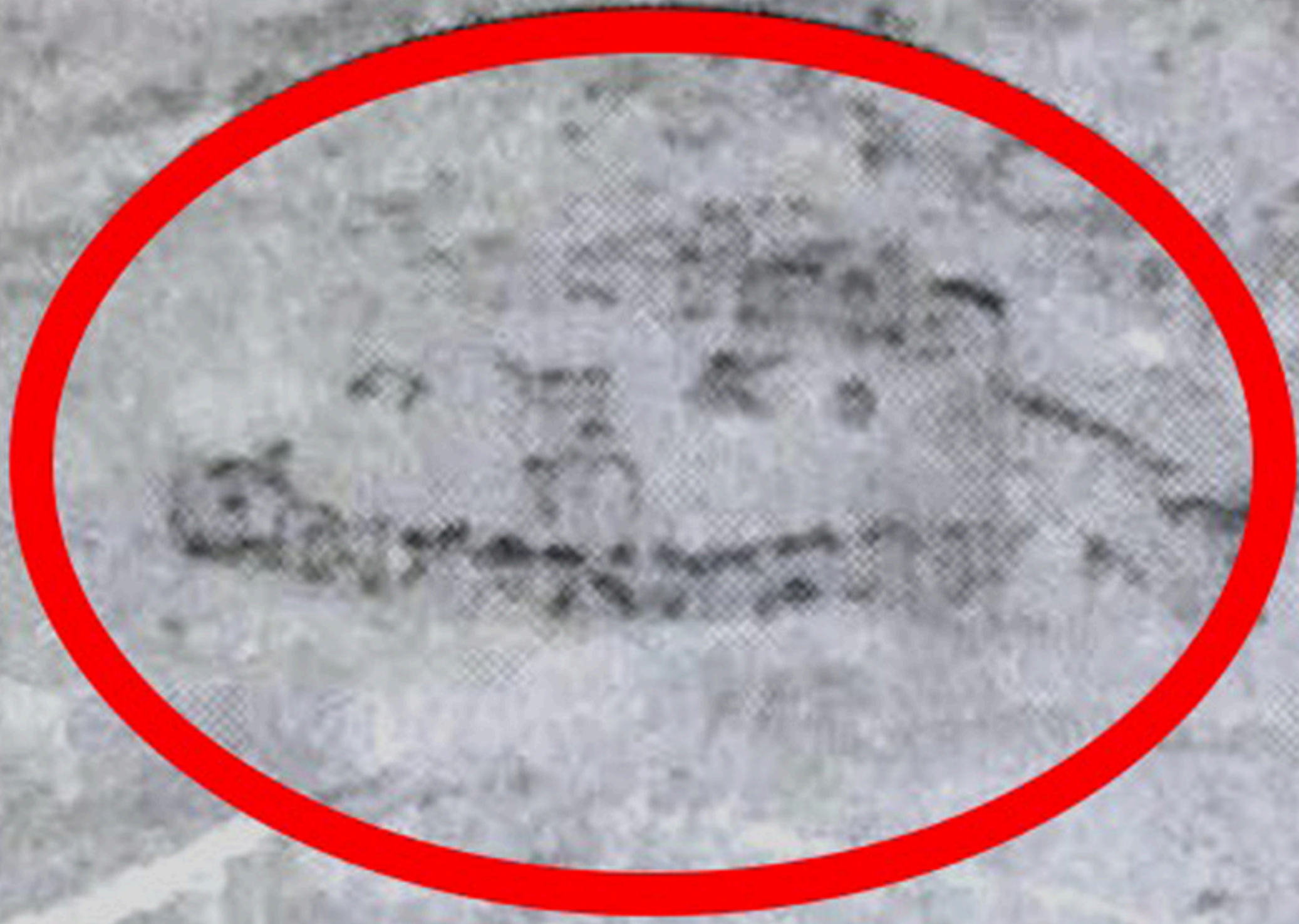
ภาพถ่ายเก่า เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต)
ครั้งเป็นจมีนสราภยสฤชติการ ก่อนที่ต่อมาจะเป็น
เจ้าหมื่นไวยวรนาถ

พ.ศ. 2430 เลื่อนขึ้นเป็นพระยาสุรศักดิ์มนตรี
พ.ศ. 2439 ได้รับการโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็น
เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี นฤบดีมหาสวามิภักดิ์
สัตยรักษ์เมตยาชวศรัย ยุทธสมัยสมันตโกศล
อนิกมณฑลรัฐสุปรีย์ เสนานีอุดมเดช
พิเศษสารคุณสุนทรพจน์ อุดลยยศเสนาบดี

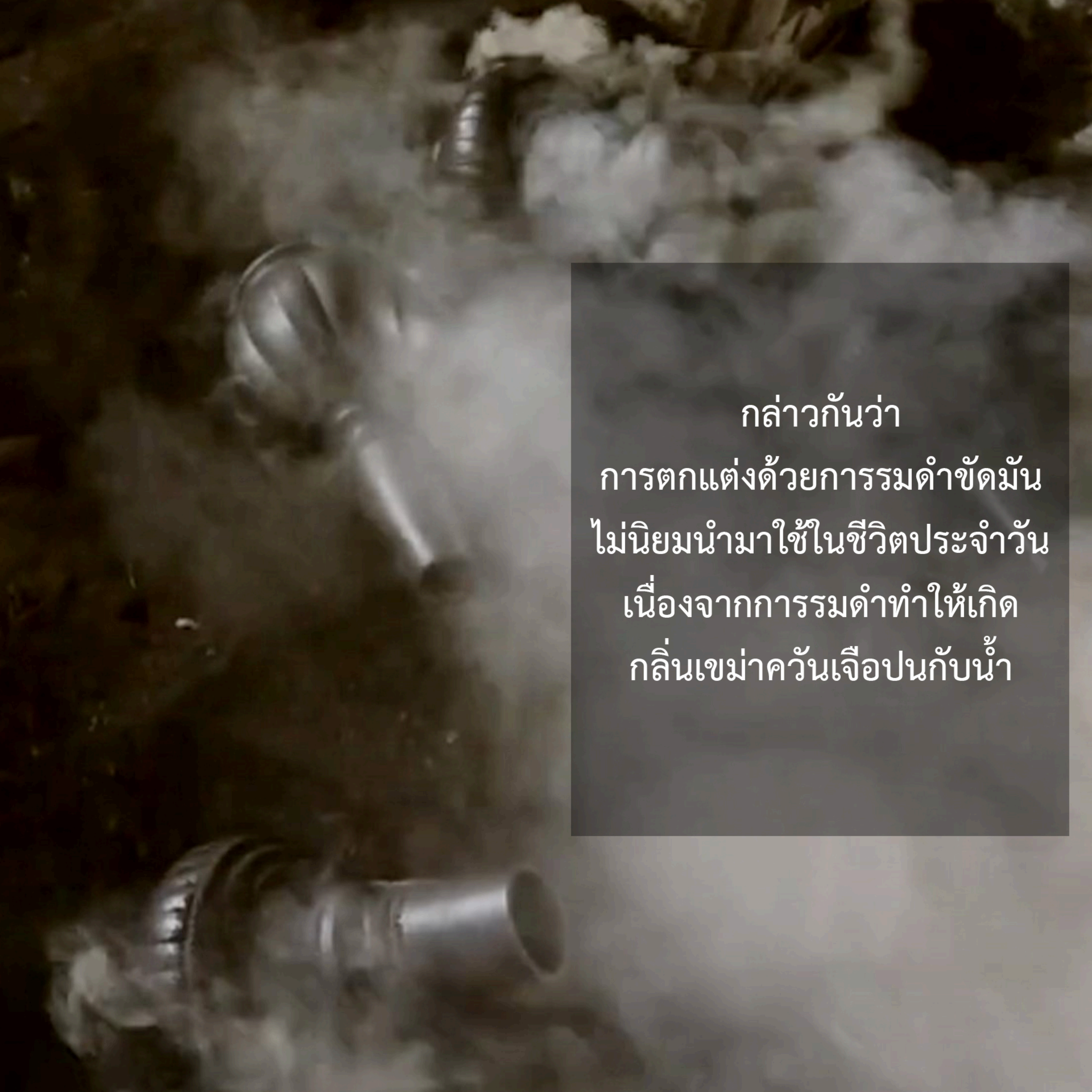
“ระหว่างราชการสงบในคราวฤดูฝนคราวนี้
ข้าพเจ้าว่างราชการ ได้ประชุมกัน
คิดทำนุบำรุงบ้านเมืองขึ้นตามกำลัง
และความสามารถ...ได้สังเกตเห็น
ดินเมืองนครหลวงพระบางเหนียวดี
จึงได้ทำอิฐและกระเบื้องขึ้นไว้...
ส่วนอิฐและกระเบื้องในบริเวณคุ้ม
และศาลาว่าการนั้น ได้มี**ตรานามแม่ทัพ**
และจุลศักราชที่ได้ยกทัพขึ้นไปปราบฮ่อ
เพื่อไว้เป็นที่ระลึก...”

กล่าวกันว่า
การตกแต่งด้วยการรมดำขัดมัน
ไม่นิยมนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
เนื่องจากการรมดำทำให้เกิด
กลิ่นเหม็นคาววันเจือปนกับน้ำ

น้ำตั้นคู่นี้คงไม่ได้มีการใช้งานจริง
แต่ผลิตขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในคราว
ปราบฮ่อสำเร็จ พ.ศ. ๒๔๓๑
พร้อมกับการผลิตอิฐและกระเบื้อง
เพื่อทำนุบำรุงนครหลวงพระบาง

